

Vaihtoehtoja sairauspoissaoloille:
osasairauspäiväraha ja
kuntoutusraha
työterveyshuoltolakiin perustuvan
kuntoutuksen ajalta

Työnantajien Skype-info 22.10.2020

Työkykyyn liittyvät Kelan etuudet ja palvelut

Työterveyshuolto

- Työterveyshuollon kustannusten korvaukset työnantajalle ja yrittäjälle

Sairauspäivärahat

- Sairauspäiväraha
- Osasairauspäiväraha

Kuntoutuspalvelut

- KIILA
- Muu ammatillinen kuntoutus
- Sairausryhmäkohtainen kuntoutus

Kelan maksama kuntoutusraha, kun kuntoutuspäätös on esimerkiksi

- Kelasta
- työterveyshuollosta, esim. työkokeilut, päihdekuntoutus
- kunnalta, kuntayhtymältä tai erikoisairaanhoidosta

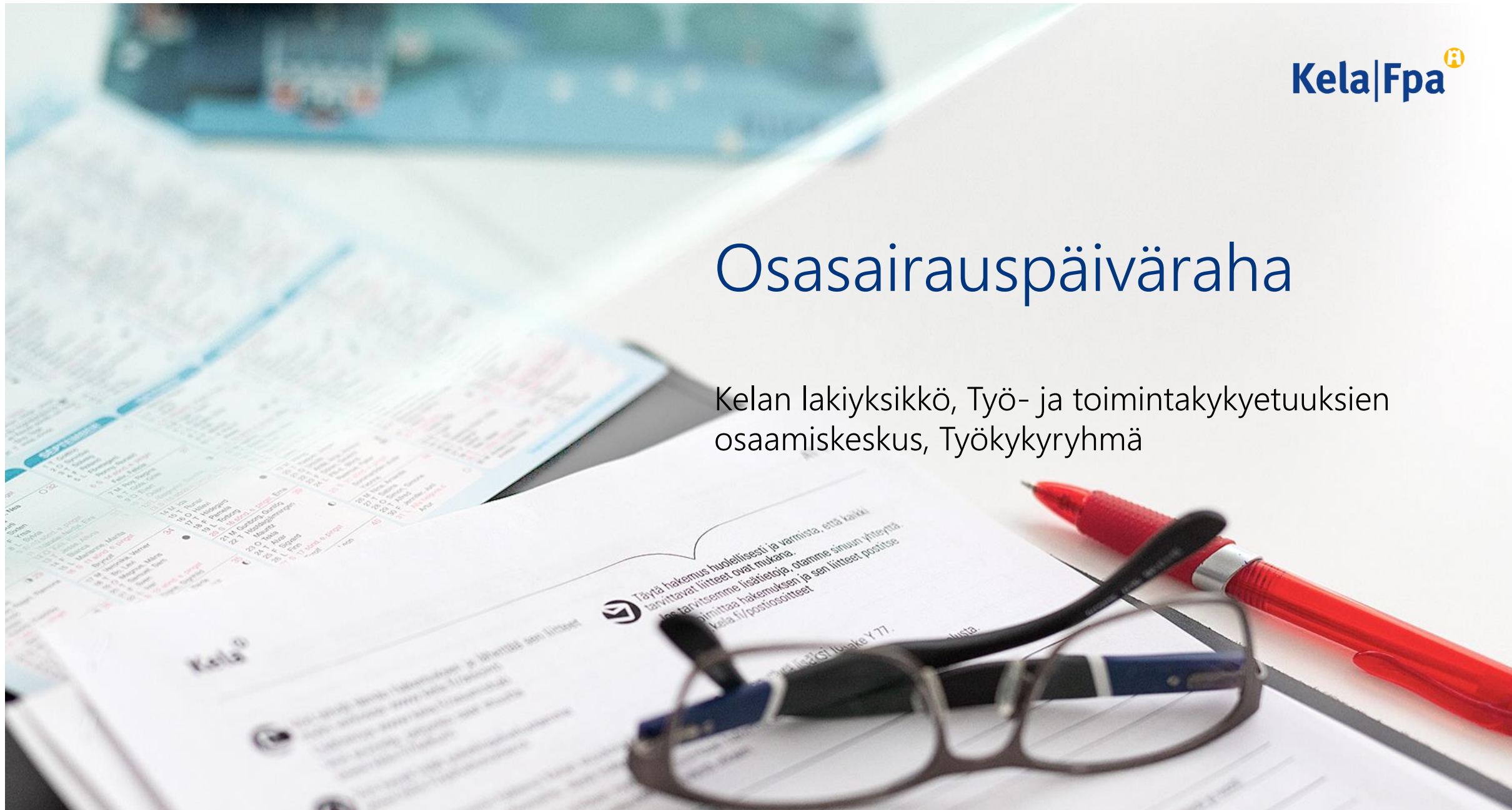

Esityksen sisältö

- 1 Osasairauspäiväraha,
suunnittelija Seija Arjoranta
- 2 Kuntoutusraha työterveyshuoltolakiin perustuvan kuntoutuksen ajalta
vastaava suunnittelija Marjut Hevosmaa
- 3 Kysymyksiä ja vastauksia

Osasairauspäiväraha

Kelan lakiyksikkö, Työ- ja toimintakykyetuuksien osaamiskeskus, Työkykyryhmä

Osasairauspäivärahan tarkoitus

Osasairauspäivärahan tarkoitus on tukea työelämässä pysymistä ja paluuta kokoaikaiseen työhön.

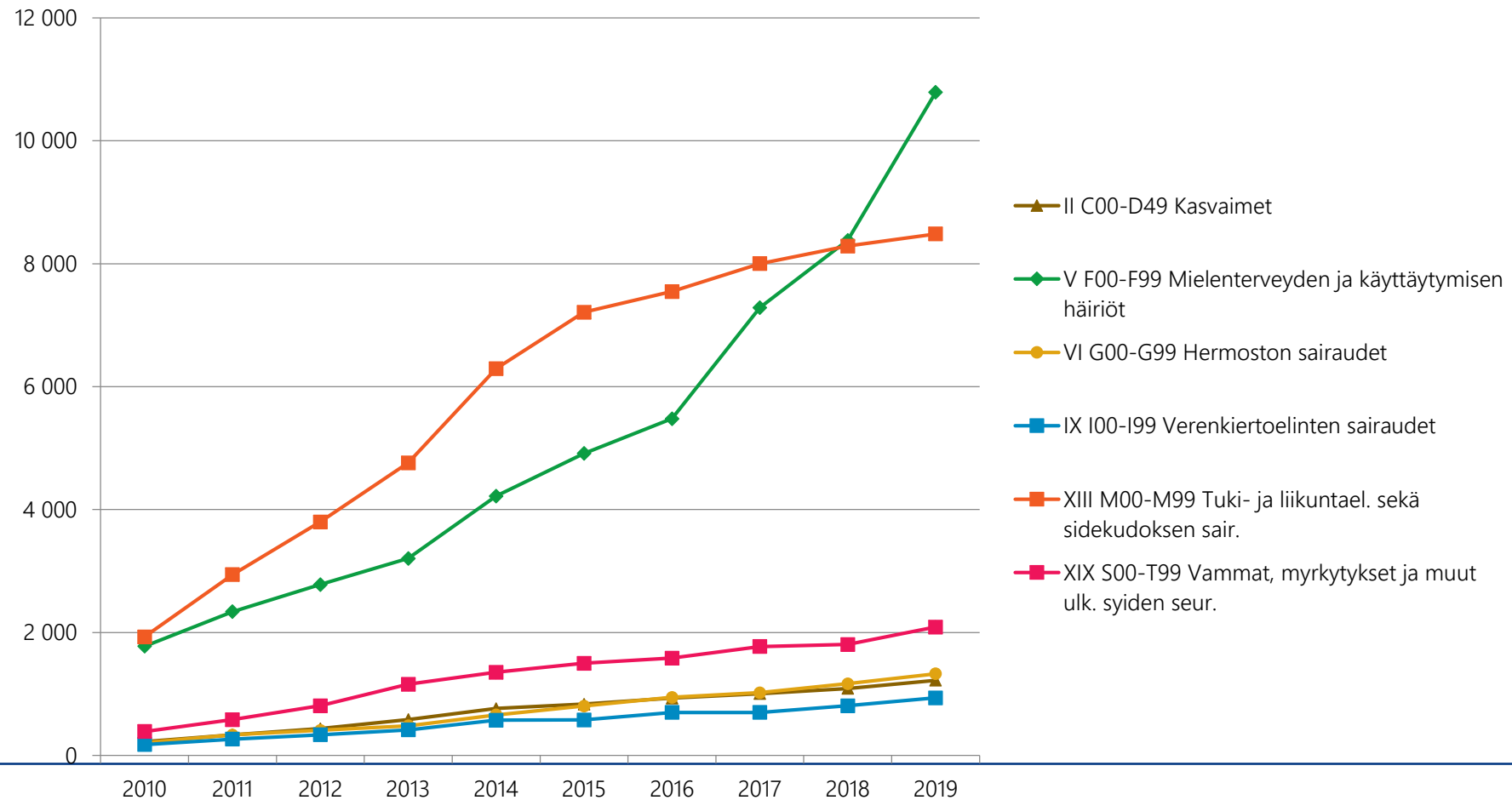
- Työssä pysymisen ja työhön paluun yksilöllinen suunnittelu.
- Mahdollisuus selvittää, riittääkö työkyky oman työn tekemiseen.
- Lähtökohtana on järjestelyn vapaaehtoisuus. Paluun kokoaikaiselta sairauspoissaololta osa-aikaiseen työhön tulee aina perustua sopimukseen työntekijän ja työnantajan välillä.

Milloin osasairauspäiväraha?

Osasairauspäiväraha soveltuu erityisesti seuraaviin tilanteisiin:

- Henkilön toimintakyky on palautumassa vakavan sairauden, tapaturman tai merkittävän kirurgisen toimenpiteen jälkeen ja suunnitellaan työhön paluuta tuetusti.
- Henkilöllä on pitkäaikaissairaus (esim. masennus tai nivelreuma), jossa on ajoittain vaikeampia jaksoja.

Alkaneet osasairauspäiväraha-kaudet eräiden sairauspäryhmien mukaan 2010-2019

Osasairauspäivärahan vaikuttavuus

- Positiivisia vaikutuksia mielenterveyssairauksista kärsivien pysyvään työhön paluuseen.
- Pienentää riskiä kokoaikaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen.
- Erityisesti ikääntyvät työntekijät näyttäisivät hyötyvän osasairauspäivärahasta osana työuran pidentämistä.

(Viikari-Juntura ym. 2017. Legislative change enabling use of early part-time sick leave enhanced return to work and work participation in Finland)

Osasairauspäivärahan myöntämisedellytykset

- 16–67-vuotias
- työkyvytön (SVL 8 luku 4 §)
 - työkyvytön, mutta työterveyslääkäri arvioinut, että voi terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta tehdä osan työtehtävistään
- työntekijä tai yrittäjä
- tehnyt kokoaikaisesti työtä ennen osasairauspäivärahakautta tai sitä välittömästi edeltänyttä sairauspäivärahaa, kuntoutusrahaa tai kuntoutustukea
- työaika lyhenee vähintään 40 % ja enintään 60 % aiemmasta

Työkyvyttömyyden käsite

Osasairauspäivärahassa on sama työkyvyttömyyden käsite kuin sairauspäivärahassa (SVL 8 luku 4 §)

- Estynyt tekemästä työtään sairaudesta johtuvan työkyvyttömyyden vuoksi
- Sairausvakuutuslaissa ei ole osittaisen työkyvyttömyyden käsitettä

Pystyy terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta hoitamaan osan tehtävistään (SVL 8 luku 11 §)

- Työkyvyttömyys osasairauspäivärahaa varten edellyttää, että ilman mukautettuja työaika- ja mahdollisia muita järjestelyjä henkilö olisi työkyvyttömänä kokonaan poissa työstään ja oikeutettu sairauspäivärahaan.

Selvitys työkyvyttömyydestä

Työterveyslääkäri tai muu työolosuhteet tunteva lääkäri antaa lausunnon osasairauspäivärahaa varten lomakkeella Lääkärinlausunto B (SV7)

- Jos työntekijällä on kaksi työtä, työolosuhteiden riittävä tuntemus voi edellyttää lausuntoa myös toiselta lääkäriltä.
- Työterveyslääkäri voi arvioida työntekijän työkykyä suhteessa useampaan osa-aikaiseen työhön samalla kertaa, jos hän tuntee riittävästi työtehtävien sisällön ja terveydelliset edellytykset.

B-lausunnon sisältö

B-lausunnossa tulisi

- olla selvitys työkyvyttömyydestä ja siitä että henkilö pystyy työskentelemään osa-aikaisesti terveyttään ja toipumistaan vaarantamatta
- kuvata miltä osin sairauden aiheuttamat rajoitteet rajaavat työtehtäviä ja mitä työnkuvaan kuuluvia työtehtäviä työntekijä kykenee toipumistaan ja terveyttään vaarantamatta tekemään
- olla arvio työkyvyttömyyden kestosta
- perustella haettavan osasairauspäiväraha-kauden pituus (esimerkiksi tehostettu lääkitystä ja näin tehostetun hoidon vaikutusten tiedetään ilmenevän seuraavien 2–3 kuukauden aikana)

Kokoaikainen työskentely

Tarkoitetaan palkkatyössä

- yhdessä työsuhteessa alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän säännöllistä työaika **tai**
- työaikalain säännöllistä 40 tunnin viikkotyöaika, jos alalla ei ole työehtosopimusta **tai**
- samanaikaisesti kahdessa tai useammassa osa-aikaisessa työsuhteessa työskentelevällä yhteensä 35 tunnin viikkotyöaika.

Yrittäjällä työskentelyä pidetään kokoaikaisena, jos yrittäjällä on YEL/MYEL-vakuutus, eikä yrittäjällä ole muuta kokoaikaista työsuhdetta (päätoiminen yrittäjä).

Työajan vähentäminen

Työajan tulee vähentyä 40 – 60 %:iin kokoaikatyöstä.

- Työntekijän ja työnantajan on sovittava työn vähentymisestä.
- Yrittäjän on esitettävä oma selvitys työn vähentymisestä.

Useampaa osa-aikaista työtä tekevän on sovittava työnantajiansa kanssa työajan vähentämisestä siten, että kokonaistyöaika vähentyy 40 – 60 %:iin aiemmasta.

Vähimmäis- ja enimmäisaika

- Työntekijän ja työnantajan välinen sopimus / yrittäjän suunnitelma työajan vähentämisestä vähintään 12 arkipäivän ajalle
- Enimmäisaika 120 arkipäivää
 - Enimmäisaikaan lasketaan kaikki osasairauspäivärahapäivät kahden edeltäneen vuoden ajalta (voivat olla eri sairauksien aiheuttamia)
 - Jos asiakas on 12 kuukautta yhtäjaksoisesti työkykyinen, enimmäisaika nollautuu
- Mahdollisuus 50 lisäpäivään

Ostavastuuauka

Ostavastuuajan kesto	
1+9 päivää	Sairastumispäivä + yhdeksän sitä lähinnä seuraavaa arkipäivää.
1 päivä	Jos työkyvyttömyys alkaa saman sairauden perusteella uudelleen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jolta viimeksi maksettiin sairauspäivärahaa tai osasairaus-päivärahaa, osasairauspäiväraha maksetaan sairastumispäivää seuraavasta arkipäivästä.
0 päivää	Ostavastuuaukaa ei ole, jos osasairauspäivärahaan oikeuttava työkyvyttömyys alkaa tai jatkuu välittömästi sitä edeltäneen sairauspäivärahan tai kuntoutusrahan jälkeen.

Ostavastuuajan toimeentulo

Ostavastuuaja: kokoaikainen työstä poissaolo!

Ostavastuuajan toimeentulo:

1. Työsuhteessa olevilla TES:n mukainen palkka
2. YEL-vakuutetuilla yrittäjillä YEL-päiväraha
3. MYEL –vakuutetuilla yrittäjillä MYEL-päiväraha

Osa-aikatyön keskeytyminen

Vaihtoehdot:	Vaikutus:
1. Osa-aikatyösopimus pidetään voimassa keskeytyksen ajan	<ul style="list-style-type: none">• Osasairauspäivärahan maksaminen jatkuu keskeytyksen ajan• Suorituspäivät kuluvat• Ilmoitusta tilapäisestä keskeytyksestä ei tarvita• Jos palkanmaksun peruste muuttuu vuosilomapalkaksi, on siitä kuitenkin ilmoitettava
2. Osa-aikatyön sopimus päättyy keskeytyksen ajaksi ja jatkuu sen jälkeen	<ul style="list-style-type: none">• Osasairauspäivärahan maksaminen lakkaa keskeytyksen ajaksi• Suorituspäivät eivät kulu• Mahdollisuus sairauspäivärahaan keskeytyksen ajalta• Osasairauspäivärahan maksaminen jatkuu, omavastuu-aika: 0, 1 tai 10 pv
3. Osa-aikatyön sopimus päättyy eikä jatku keskeytymisen jälkeen	<ul style="list-style-type: none">• Osasairauspäiväraha päättyy kokonaan• Mahdollisuus tarvittaessa muihin etuuksiin

Osasairauspäivärahan määrä ja hakeminen

- Osasairauspäivärahan määrä on puolet sairauspäivärahan määrästä
- Hakeminen
 - Takautuva kahden kuukauden hakuaika
 - https://www.kela.fi/sairauspaivaraha_nain-haet

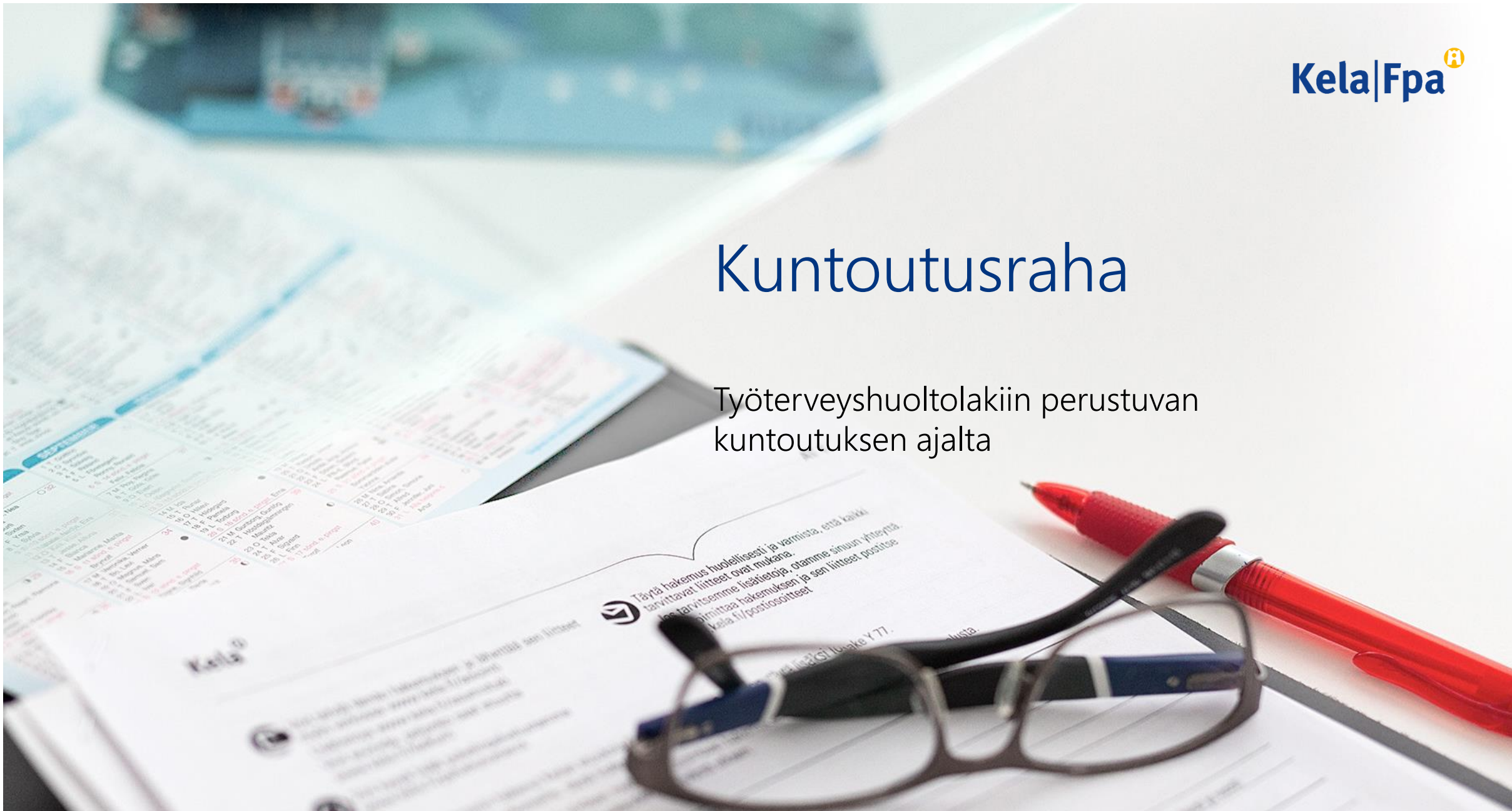

Kiitos

Kela|Fpa[®]

Kuntoutusraha

Työterveyshuoltolakiin perustuvan
kuntoutuksen ajalta

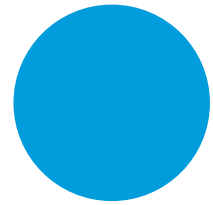
Esityksen sisältö

1. Kuntoutusrahan myöntämisedellytykset
2. Hakeminen, määrä ja maksaminen
3. Kuntoutusraha työterveyslakiin perustuvan kuntoutuksen ajalta
4. Kuntoutusraha työterveyshuollon järjestämän työkokeilun ajalta

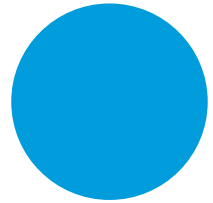

Kuntoutusrahan myöntämisedellytykset

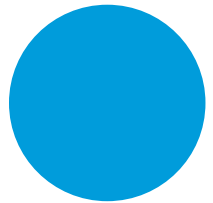
Kuntoutusrahan myöntämisedellytykset

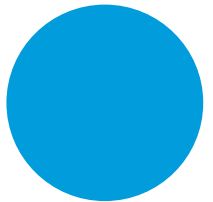
16–67-vuotias

Kuntoutus kestää vähintään 4 h matkoineen ja estää siten työskentelyn tai toimeentulon saamisen koko- tai osapäiväisesti

Kuntoutuksen tavoitteena on työssä jatkaminen, sinne palaaminen tai työelämään pääsy

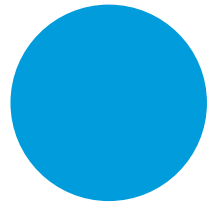
Kuntoutusta järjestetään Kelan kuntoutuslaissa mainitulla perusteella

Lisäksi voi olla kuntoutuksen perusteeseen tai kuntoutuspalvelun sisältöön liittyviä erityisiä edellytyksiä

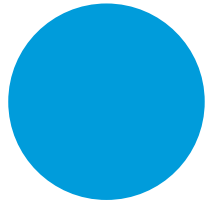
Kuntoutusrahan hakeminen, määrä ja maksaminen

Hakeminen, määrä ja maksaminen

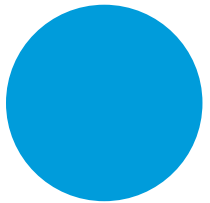

Asiakas hakee kuntoutusrahan ja toimittaa liitteet Kelan asiointipalvelussa

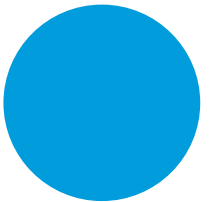
Ilmoitus kuntoutuspäätöksestä ([KU 114](#))

Kuntoutusraha määräytyy vuositulon perusteella vastaavasti kuin sairauspäiväraha (www.kela.fi/laskurit)

Jos työnantaja maksaa kuntoutusajan palkkaa, kuntoutusraha maksetaan työnantajalle

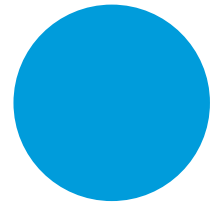

Kuntoutusraha maksetaan, kun asiakas toimittaa osallistumistodistuksen Kelaan – etuuden voi hakea ennen kuntoutusta

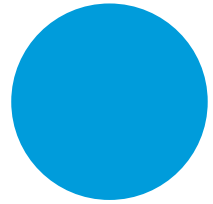

Työterveyshuollon järjestämä kuntoutus

Kuntoutusraha työterveyslakiin perustuvan kuntoutuksen ajalta

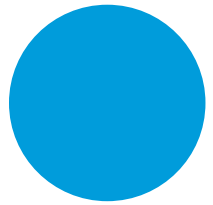

Kuntoutusrahan yleiset myöntämisedellytykset täyttyvät

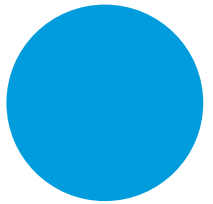

Työntekijän kuntoutuksentarve perustuu työterveyshuollossa havaittuihin työ- ja ansiokykyongelmiin

Asiakkaalle työterveyshuollossa täytetty [KU 114](#) -lomake

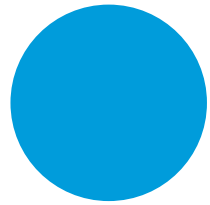

Työnantaja osallistuu kuntoutuksen kustannuksiin, maksaa kuntoutuspalvelun kokonaan tai merkittävän osan sen kustannuksista

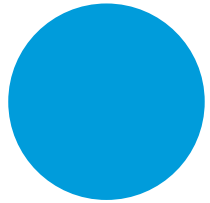
Kuntoutuspalvelu voi olla esimerkiksi kuntoremontti, kuntoutus- tai päihdekuntoutusjakso, kuntoutustutkimus tai **työkokeilu omalla työpaikalla**

Kelan kuntoutusraha työkokeilun ajalta

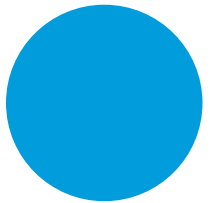

Kuntoutusrahan myöntämisedellytysten tulee täyttyä

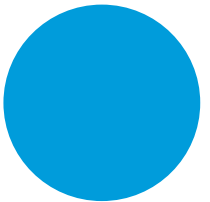
- Voidaan maksaa enintään 60 työkokeilupäivän ajan

Työnantaja maksaa työkokeilun ajalta palkkaa

Työntekijä tekee uusia työtehtäviä tai niitä on muutettu hänen terveydentilalle sopiviksi

Kuntoutusraha maksetaan työnantajalle palkkaa vastaavalta osalta
Ilmoitus kuntoutusajan palkasta on myös osallistumistodistus

Työkokeilu – Kelan vai työeläkelaitoksen kuntoutusraha?

Keskeistä on selvittää, onko työntekijällä

varhaisen tuen tarve Kelan kuntoutusraha

työkyvyn menettämisen uhka /
merkittävästi tai pysyvästi heikentynyt
työkyky työeläkelaitoksen
kuntoutusraha

Tunnistamiseen ja asian selvittämiseen kannattaa paneutua, koska **se nopeuttaa** kuntoutusrahaan liittyvän päätöksen saamista Kelasta tai työeläkelaitoksesta

Esimerkki työkokeilusta Kelan kuntoutusrahalla

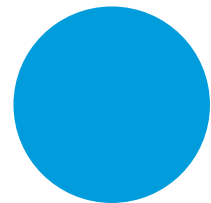
- Asiakas työskentelee poliisina kenttävuorotyössä kolmessa vuorossa
 - Asiakas sairastuu pitkäaikaissairauteen ja lisäksi hänellä on muita kuormitustekijöitä omassa arjessaan
 - Työterveyshuolto tunnistaa, että asiakkaalla on *tarve varhaiselle tuelle ja ilman tukea hänen tilanteessa on riskejä, jotka voisivat johtaa työkyvyttömyyteen*
 - Työterveyshuolto arvioi, että työtehtävien muuttaminen tukisi sekä pitkäaikaissairauden hoitoa että helpottaisi muiden kuormitustekijöiden hallintaa
 - Asiakas, hänen esimiehensä ja työterveyshuolto sopivat, että asiakas aloittaa työkokeilun uusissa työtehtävissä ja siirtyy pois poliisin kenttävuorotyöstä
 - Työterveyshuolto, poliisi ja esimies sopivat työkokeilun seurannasta
-

Esimerkki työkokeilusta työeläkekuntoutuksena

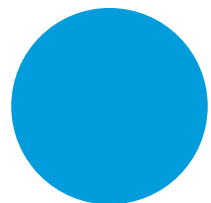

- Kuntoutuja on 54-vuotias. Ammattikoulutuksena sähköasentaja
- Sairautena oikean olkapään kiputila. Kuntoutuja oli ollut vuoden sairauslomalla
- Työeläkevakuuttaja hylkäsi työkyvyttömyyseläkkeen, mutta ammatillisesta kuntoutusta luvattiin tukea
- Neljän kuukauden työkokeilu omassa työssä, jossa kuntoutuja teki aluksi lyhennettyä työaikaa
- Työkokeiluaikana kuntoutuja kävi myös Kelan kahden viikon laituskuntoutusjakson
 - Myös lääkinnällinen kuntoutus tuki osaltaan työhön paluuta
- Toimeentulona maksettiin kuntoutusraha = laskennallinen työkyvyttömyyseläke + 33 % korotus

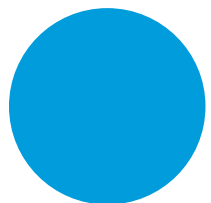
Yhteenveto – Kelan kuntoutusraha työkokeilun ajalta

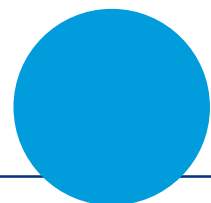
Jos varhainen tuen tarve > työterveyshuolto täyttää KU114-lomakkeen ja antaa sen asiakkaalle

Asiakas hakee kuntoutusrahan Kelan asiointipalvelussa ja liittää mukaan KU 114-lomakkeen

Työnantaja ilmoittaa työkokeilun ajan palkanmaksusta Kelaan

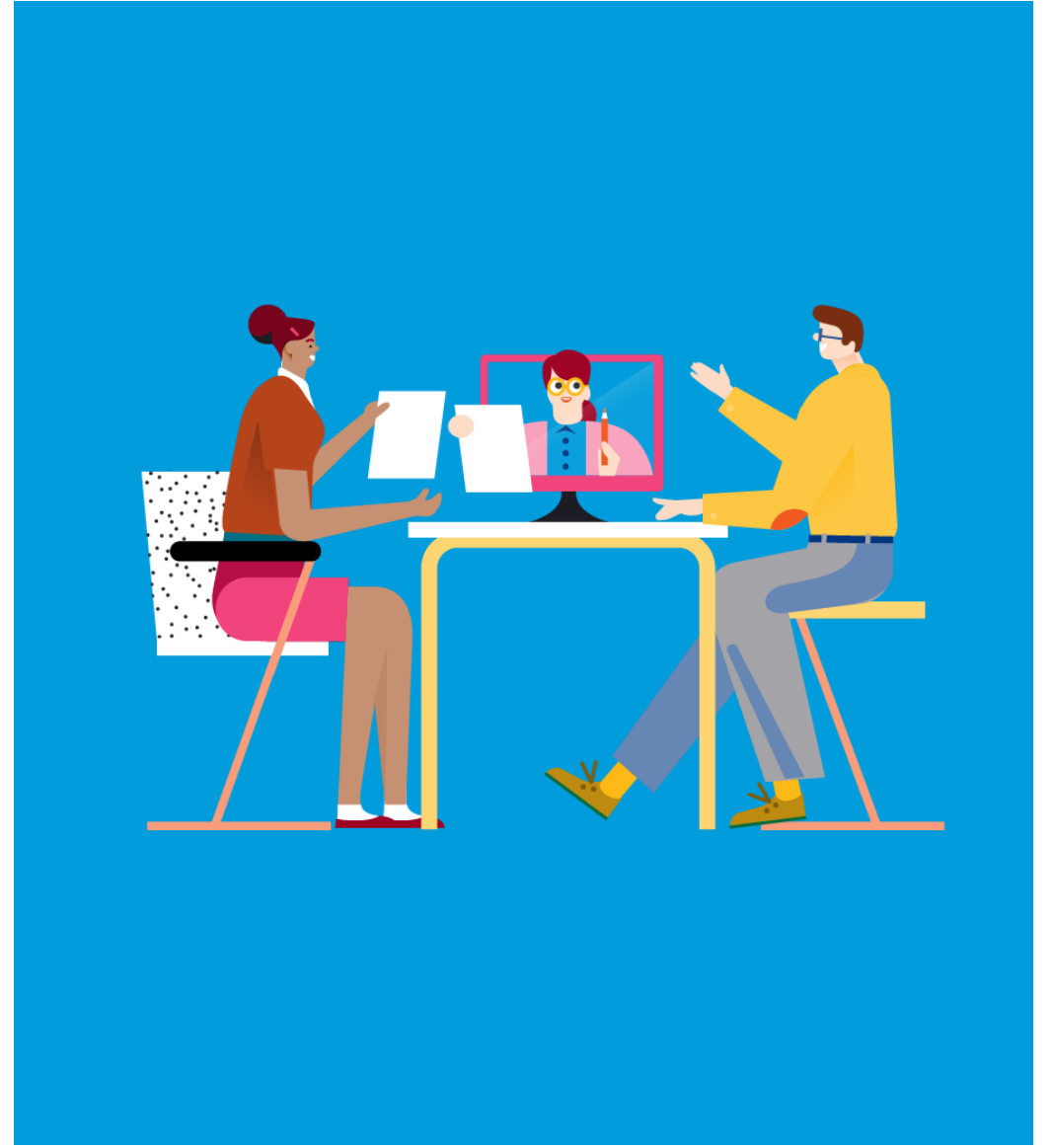
Kela selvittää kuntoutusrahan myöntämisedellytykset ja lähettää kuntoutusrahapäätöksen asiakkaalle. (Päätös työnantajalle, kun palkka on ilmoitettu)

Lisätietoa päivän aiheista Kela.fi-sivuilla

Lisätietolinkkejä

- <https://www.kela.fi/tyonantajat> -sivusto
 - [Työntekijän sairauspoissaolo](#)
 - [Kuntoutusraha tai osakuntoutusraha työnantajalle](#)
 - [Keinoja työkyvyn tukemiseen](#)
- Tutustu myös [Tie työelämään](#) -sivustoon (Kuntoutussäätiö)

Kysymyksiä ja vastauksia

Esityksen aikana esitetty kysymys

- Kysymys: Voiko tth-työkokeilu olla myös toisella työnantajalla?
- Vastaus:

Työterveyshuoltolakiin perustuvan työkokeilun ajalta edellytetään, että työnantaja maksaa palkkaa ja kuntoutusraha voidaan maksaa työnantajalle siltä osin kuin henkilöllä on työsuhteen perusteella oikeus palkkaan tai sitä vastaavaan korvaukseen.

Olisiko mahdollista, että työnantaja maksaisi palkan, vastaisi työsuhteeseen perustuvista työnantajan velvollisuuksista, järjestäisi työterveyshuollon henkilölle, jonka työkokeilu toteutuisi toisella työnantajalla sekä osallistuisi työkokeilun seurantaan.